

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en Ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE

het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395.

Hoofdredacteur : O. VILAIN
Rogierlaan 38, bus 11
8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.
12e jaargang, nr. 4, april 1983.

INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER ZIE LAATSTE BLADZIJDE

APRIL-ACTIVITEIT

Het bestuur van de OOSTENDSE HEEMKUNDIGE KRING "DE PLATE" heeft de eer en het genoegen zijn leden uit te nodigen op de voordracht met dia's die doorgaat op

donderdag, april 1983 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Afdeling Oostende, Dr. L. Colensstraat 6, Oostende.

Het onderwerp : HET GEMEENTELIJK NOODGELD VAN OOSTENDE

de spreker : Walter MAJOR

Voor wie regelmatig onze voordrachten bijwoont is ons bestuurslid Walter Major geen totaal onbekende meer. Enkele jaren terug gaf hij inderdaad een aantal causerieën over de Oostendse luchtvaart en de post. Nu gaat hij ons vertellen over het gemeentelijk noodgeld en waarom de stad Oostende dit tijdens de duistere oorlogsjaren 1914-1918 uitgaf. Aan de hand van een aantal dia's zal hij de prachtige noodbriefjes en hun reden van bestaan stellen, de verschillende uitgiften behandelen en hun reden van bestaan verklaren. Weet U dat na Gent, Oostende de grootste drukker was van noodgeld ? Onze stad gaf toen het enorme bedrag van 15.724.000 fr. in noodbriefjes uit om hun bittere geldnood op te lossen. Waarom onze huidige bewindsploeg niet dit eenvoudige middel kan gebruiken om de geldproblemen van onze stad op te lossen, wordt door hem haarfijn uit de doeken gedaan. Dit alles en nog veel meer verneemt U op onze eerstvolgende voordrachtavond.

Zoals steeds is de toegang vrij en ook niet-leden zijn van harte welkom.

J.B. DREESEN

BURGEMEESTERS VAN DE VROEGERE GEMEENTE STENE

In "De Plate" van januari 1973, p. 9, februari 1973, p. 10 en maart 1973, p. 11 lieten wij de lijst van de burgemeesters van Oostende sinds het beleg van 1601 verschijnen en in oktober 1973, p. 3 de lijst van de burgemeesters van Mariakerke van 1830 tot de fusie van 1.7.1899. Thans laten wij de lijst van de burgemeesters van Stene tussen 1795 en 1970 verschijnen.

Agent Municipael

1. Stephanus Regout	1795 - 1797
2. Josephus Franciscus Faict	1797-1799
3. Joannes Baptiste Lahem	1799 - 1800

Burgemeester

1. Josephus Franciscus Faict	mei 1800	maire
	maart 1815	meijer
	mei 1819 - 11.5.35	burgemeester
2. Petrus Martinus Vermeire	1835	waarnemend
	1836 - 12/7/1838	
3. Joannes Staessens	1839 - 1842	
4. Joannes Josephus Vermeire	1843 - 1850	
5. Franciscus Carolus Verkarre	1851 - 15.6.1859	
6. Pieter Josephus Vercruyse	1860 - 1867	
7. Leopoldus Franciscus Verkarre	1867 - 1889	
8. Desiderius Josephus Vermote	1889	waarnemend
	1891 - 1895	
9. Carolus Ludovicus Faict	1895 - 23.5.1899	
10. Emilius Roose	1899 - 1912	
11. Petrus Jacobus Vandeweghe	1912 - 1920	
12. Stephaan Claeys	1920 - 1921	
12. Petrus Jacobus Defever (1)	24.12.21 - 12.10.1953	
14. Josef Hendrik Silvain Boels	12.10.53 - 11.2.1967	
15. Mauritius Polydorus Dewitte	11.02.67 - 13.4.1967	waarnemend
	14.4.67 - 31.12.1970	

- (1) Tijdens de oorlog was burgemeester: van juni 1941 tot september 1944
Mauritius François.
Vanaf 1.1.1971 hield STENE op een zelfstandige gemeente te zijn en werd zij gefusioneerd met Oostende.

O.V.

HET HEEMKUNDIG MUSEUM

Het Heemkundig Museum is geopend iedere zaterdag van 10 tot 12 u en eveneens gedurende de Paasvacantie van 2 tot 17 april elke dag van 10 tot 12 u en van 15 tot 17 u. (De dinsdagen niet).

Op 18 juli 1839 te Oostende geboren als zoon van Pierre-François BAES, eerste besteller bij de diensten van Domainen en Accijnzen (toen 37 jaar oud) en Silvie Octavie DUTDICT (toen 31 jaar oud).

Jongere broer van Edgard-Alfred (1837-1909), eveneens kunstschilder, maar tevens criticus en auteur.

We konden voorlopig niét nagaan of Lionel BAES ofwel studeerde aan de Antwerpse Academie ofwel aan deze te Brussel.

In elk geval woonde hij zijn hele verdere leven te Brussel, op een zestal verschillende adressen te Schaarbeek, Elsene en Etterbeek.

Lionel BAES overleed te Elsene op 9 december 1913.

X X X

Lionel BAES was vooral een schilder van figuren en genretaferelen, daarnaast was hij ook actief als landschapschilder, portrettist en etser. Kortom, het prototype van een "kleinmeester" aan wie nooit bijzondere aandacht werd besteed, maar die toch erg kwaliteitsvol, nu echter wat voorbijgestreefd werk, leverde.

Lionel BAES was verder directeur van de "Académie Libre de Bruxelles" en was bedrijvig als schilder van decoratieve mythologische taferelen ter versiering van schouwburgen te Leuven en Namur.

In augustus 1883 was hij medestichter van de "Cercle des Aquarellistes et des Aquafortistes" in het café "A la porte verte" te Brussel. Medestichters waren verder zijn broer Edgard, Jules BARBIER, Euphr. BEERNAERT, Jean CAPEININCK, Auguste DANSE, Marie DE BIEVRE, Emile DE MUNCK, Charles DE NAYER, Willy FINCH, Maurice HAGEMANS, Alexandre HANNOU, Amedee LYNEN, Alexandre MARCETTE, Jean MAYNE, Joseph MIDDELEER, Auguste NUMANS, Jules RAEYMAKERS, Louis TITZ, Edouard TOURTEAU, Camille VAN CAMP, Antoine VAN HAMMEE, Hubert VOS, Ernest WETTERENS, Eugène VAN GELDER & Eugène VERDYEN.

X X X

Een greep uit de titels van zijn werken toont duidelijk aan in welke richting Lionel BAES werkte (de data tussen haakjes duiden telkens op het jaar van het "driejaarlijkse salon" te Brussel, Gent of Antwerpen waar het werk te zien was) :

- Jonge Griekse koopvrouw (1864)
- Plunderaars (1869)
- Liefde, de wereld ketenend (1871)
- + Bloemen (1871)
- Kinderportret (1871)
- Sint-Nikolaas (1873)

- Mijn poesje (1873)
- Het Medaillon (1875)
- De brief (1875)
- Net als grootvader ! (1877)
- De fluitist (1880)
- De breister (1881)
- Gepruil (1884)
- Schekmerij (1884) enz.

Eén van Lionel BAES' etsen, "Vijver te Groenendaal" (1877) genoot destijds enige populariteit.

Bronnen :

- de naslagwerken van THIEME & BECKER en van BENEZIT
- de tijdschriften "La fédération artistique", "Journal des Beaux-Arts et de la Littérature" en "Vlaamsche School".
- De catalogi van de Belgische kunsttentoonstellingen tussen 1864 en 1913.
- Burgerlijke Stand Oostende.

N. HOSTYN

P.S. Alle signalementen van werken van L. BAES zijn bij mij welkom !!!

NOG HET BLOEMENUURWERK

Enkele cijfers :

De kleine wijzer meet 4,5 m en weegt 83 kg.

De grote wijzer meet 5,5 m en weegt 97 kg.

De motor heeft 3/10 PK ; 220 volt
 voorzien van een echappement systeem GRAHAM

HET KLOKJE

Het klokje zou afkomstig zijn van de oude SS. Petrus en Pauluskerk.
 Het weegt 95 kg en is gedateerd 1748.

Ze heeft volgende opschrift :

MIJN METER IS MEVROUW
 MARIE-ANNA VAN CALOEN
 VICOMTESSE DE VOOGHT
 GHEGOOTEN TER EEREN VAN
 MARIA O.L. VROUWEN
 JOSEPH-ADRIAEN LE BAILLY DER BLENDE LIEDEN
 IS MIJN PETER
 RIDDER HEERE VAN INGHEBUR VAN LANDE VAN 'T VRIJE

Marie-Anne VAN CALOEN werd geboren op 24 januari 1720 en overleed te Brugge op 11 februari 1785.

Joseph-Adrien LE BAILLY werd geboren in 1691 en overleed te Brugge op 18 augustus 1778.

René DELY

FEBRUARI 1941

- Zondag 2 Om 15 uur in den namiddag, kwamen vliegers het vliegveld Raversyde bombardeeren, verschillende werklieden werden getroffen zowel in de duinen, op het veld of op hun werk.
- Maandag 3 Britsche vliegers wierpen dien nacht bommen aan de Yachtclub, op het spergebied Opex, rond het watervliegplein, Beliard en Crighton, rond de pionniersparken en aan de Zeestatie waar een blokhuis beschadigd werd.
- Vrijdag 7 Het afweergeschut trad in werking van 22 uur tot 1u30. Er werden bommen geworpen in het spergebied Opex, rond 23u45, op de Conterdam, Meiboom, Steene, op het vliegplein en in een weide aan de Verlaatstraat. Een vrijwillig L.B. lid werd gekwetst door een projektiel van het afweergeschut aan zijn rechterhand, linkerbovenarm en rechterbovenbeen, toen hij zich naar de hulppost wilde begeven (Boudolf).
In het Maria-Hendrikapark op het eiland Laiterie, kwamen twee bommen terecht, slechts stoffelijke schade werd veroorzaakt.
- Zondag 9 Afweergeschut om 0u10 tot 10u30, bommen zijn buiten stad afge-
worpen.
- Maandag 10 Britsche vliegers overvlogen de stad vanaf 24u45 tot 3 u.
Het afweergeschut trad in werking. Van uit zee werd het gebied Opex beschoten, een veertigtal schoten werden met gelijke tusschenpozen gelost, de projektielen sloegen in met een dreunende slag.
Een projektiel evenwel te ver afgeschoten kwam terecht op de muur van de kerk van Opex. Deze kerk werd daardoor buiten gebruik gesteld.
Zware ontploffingen klonken tusschenin. Stukken beton en verwrongen ijzer werden 's anderendaags op wijken Meiboom en Conterdam gevonden. Een obus kwam terecht op de muur van de zee-
statie.
- Vrijdag 14 Alarm rond 20 uur tot 0u30. Het afweergeschut trad in aktie, de vliegers wierpen hun bommen af op het spergebied Opex, op de Marineschool, de watervliegtuigbasis, en op de scheepswerven Beliard en Crighton.
- Zaterdag 15 Britsche vliegers wierpen tusschen 20u15 en 24 uur bommen af op het vliegplein van Raversyde, op het spergebied Opex, rond de haven en in de duinen.
- Zondag 23 Afweergeschut om 20 u to 23 uur. Bommen werden geworpen op het vliegplein te Raversyde.
- Maandag 24 Afweergeschut om 21 uur tot 23u30, zonder gevolg.

MAART 1941

- Zaterdag 1 Afweergeschut vanaf 24u30 tot 3 uur.
- Maandag 3 Afweergeschut gansch den nacht door.
- Maandag 10 Een bestendige L.B. werd gesticht. Ze bestaat voor het grootste deel uit vrijwilligers, dit initiatief dient warm toegejuicht, van heden af bestaat een vast korps dat zich uitsluitelijk zal bezighouden met burgers in nood te helpen en door spoedige tegenwoordigheid, veel noodlottige gevolgen zal uit den weg ruimen. De taak der leiding rust op den Heer Devisscher die steeds daar te vinden was, waar de vernieling de burgers trof, om met zijn vrijwilligers een helpende hand toe te steken.
- Dinsdag 18 Deze nacht werden vier brisantbommen geworpen in een wei gelegen tusschen de wijk Meiboom en Steene.

APRIL 1941

- Zondag 20 Afweergeschut om 0u10. Om 0u15uur werden brandbommen geworpen op spered gebied Opex. Een brandbom aan de watertoren werd door de mannen gebluscht de ander brandbommen vielen in de verboden zone.
- Maandag 21 De Bestendige L.B. werd omvormd. De Leiding wordt overgenomen door den heer Gressé. Nieuwe mannen werden aangeworven tot versterking en verbetering van het korps.
- Dinsdag 22 Om 20u30 bracht P.L. Quintens Daniel een onontpofte bom binnen afkomstig uit een weide gelegen te Mariakerke. De bevoegde dienst verklaarde het projectiel onschadelijk.
- Dinsdag 29 Om 10u20. Vreemde vliegers over de stad, afweergeschut. Om 11u30 werden er een vijftiental brandbommen geworpen rond het hotel Monopole te Mariakerke. De vaste posten te Mariakerke werd verwittigt door de mannen van ronde. P.L. Lauwers met zijn mannen rukten onmiddellijk uit. In 2 huizen waren brandbommen gevallen. Op straat waren de Duitse soldaten aan het blusschen. In het eerste huis werd de brand door bewoners gebluscht. Het andere huis werd door de ploegleider Lauwers de deur ingeslagen. Hij liep terstond met Lemmens naar boven, de zoldertrap die aan het branden was werd gebluscht door de brandende deelen af te kappen. Dan zijn de pompiers gekomen maar er was geen gevaar meer; ze zijn dan afgetrokken. Vrijwilligers van Mariakerke waren ook ter plaatse.
- Woensdag 30 Afweergeschut om 4u25.

(wordt vervolgt)

Als vrucht van ruim twee jaar werk in het kader van een project van het B(ijzonder) T(ijdelijk) K(ader)-stelsel aan de Rijksuniversiteit Gent, verschijnt een "Bibliografie van de Vlaamse literatuur in de negentiende eeuw", samengesteld onder leiding en supervisie van Prof. Ada Deprez, te Gent uitgegeven in 1981 door het "Cultureel Documentatiecentrum 't Pand" van de R.U.G. Het betreft een prepublikatie van een latere, definitieve en hopelijk gedrukte uitgave; het wordt opgenomen in een nieuw opgezette reeks: "Bouwstoffen voor de geschiedenis van de Vlaamse literatuur in de negentiende eeuw", als deel 1. In de ruimte voorzien voor het verhandelend proza, komen ook de zgn. "Zedenromans" voor, waaronder over "kust en zee" (uiteraard in de 19de eeuw!): zie blz. R. 14 en R. 15 welke wij getrouw weer-
geven.

E. SMISSAERT

- Kust en zee.

1845

Pieter Frans van Kerckhoven.

Fernand de Zeerover, maringschets.

Antwerpen, J.E. Buschman, 8°, 135 p. (met 24 illustraties door E. Hamman).

Nederduitse Kunstbibliotheek, nr. 3, 1e jrg.

Herdruk: Idem, Ibid., ook in "Kunst- en Letterblad, Antwerpen, VI, 1845.

Lod. Janssens en Zonen, 12°, Goedkope Volksbibliotheek nr. 4.

1855

- de zeerover. Een Oostersch verhaal.

Antwerpen, J.P. van Dieren & Cie.

(Leesbibliotheek voor christelijke huisgezinnen), , 223 p.

Johan van Rotterdam.

De Dochter des Visschers, eene eenvoudige geschiedenis uit de duinen.

Bekroond stuk in den letterkundigen pryskamp der Gazette van Genk.

Gent, Eug. van der Haeghen, Veldstraet 86, 8°, 245 p.

Johan van Rotterdam.

Twee brave kinderen en een boosaardig mensch.

Antwerpen, vrouw Jonghman, 8°, 182 + 2 platen door F.

Uitg. der Rederijkamer "De Goudbloem" 2.

1857

-
De Rooverskapitein, of dwaling en leedwezen.

Roeselare, D. van Hee (Kleine katholyke Bibliotheek), , 216 p.

Johan van Rotterdam.

De Smokkelaars. (Verhaal uit de duinen).

Gent, Eug. van der Haeghen, 8°, 191 p.

1861

Hendrik Conscience.

Bella Stock, Tafereelen uit het leven der Vlaemsche visschers.

Antwerpen, J.P. van Dieren, 8°, 176 p., + 164 p., 2 delen.

1862

Hendrik Pypens.

Edouard en Frits, zedelyk verhaal van den zeeman, en voor jongelieden in de maatschappij.

Nijmegen, Langendam, , 340 p.

1863

Seraphien Constantijn Amandu Willems.

De Visschersdochter, dramatische roman.

Brussel, s.n.

1887

A(ldemar) C(amillo) van der Cruyssen.

De jonge Kunstenaar. Tafereelen uit onzen tijd.

Gent, Eug. van der Haeghen, Boekhandel Willem Rogghé, Kalanderberg, 8°, 194 p.

- - - - -

TWEE MARKANTE BOEKEN MET SPREEKWOORDEN EN GEZEGDEN

Door zijn omgang met de gewone man uit de straat wist wijlen Achille Van Acker, niet alleen politicus maar ook een groot bibliofiel en volkskundige, beter dan wie ook welke de fijne nuanceringen waren van spreekwoorden en gezegden, waar tenslotte, ook naar onze mening en gevoel, veel volkswijsheid blijvend gekristalliseerd ligt. De overleden staatsman verzamelde met voorliefde spreekwoorden en gezegden uit de Brugse en Westvlaamse volksmond. Uit zijn enorm archief werden postuum twee publikaties gevonden of samengesteld, publikaties die ook nu nog verkrijgbaar zijn bij uitgeverij UGA, Stijn Streuvelsstraat 73, 8710 Kortrijk (Heule) :

- De duivel in spreekwoord en gezegde. 2de druk, 208 blz., 475 F.

Bevat zoveel mogelijk spreuken omtrent de duivel die, sedert vele eeuwen, een grote rol gespeeld heeft in geloof, bijgeloof en volksgeloof. Verzameling met verklaring, gesausd met een vleugje olijke en schalkse humor.

- Het verleden in spreekwoord en gezegde. 360 blz., 675 F.

Ordening en bundeling van alle spreuken die verband houden met het verleden, gevonden in de rijke nalatenschap van Achille Van Acker.

De spreekwoorden slaan terug op voorwerpen, gebruiken, toestanden, enz. uit de vervlogen tijd.

Emiel SMISSAERT

- - - - -

ERRATA

In de bijdrage over de Oostendse blaaspijpmatschappijen door W. Verlonje (De Plate, maart, p. 2) slopen twee ~~soorten~~ fouten.

Waar er staat "Sarcabane" gelieve men te lezen "SARBACANE".

En waar er te lezen staat dat de leden een blaaspijp hadden, moest er staan "meestal geen blaaspijp hadden".

KAAIKAPOEN

"Kaaikapoen" werd geschreven door Pieter Van Cleven. Het gedicht werd gepubliceerd in de bundel "Zeegalmen" in 1910. (Rousselare - Jules De Meester - Drukker-Uitgever)

Volgens het artikel van de heer Billiet (De Plate, februari 1982) moet het gedicht reeds vroeger afgedrukt zijn in dag- of weekbladen. Eigenaardig genoeg werd achteraf het typisch Oostende "boutje" vervangen door "ventje", hetgeen ik betreur.

Het volledige gedicht werd door mij afgedrukt in "Roepsteen - Ter Cuere" nr. 53 - jaar 79. In het Jaarboek 78 van Ter Cuere verscheen een ander gedicht van P.V.C., voorafgegaan door een lovend artikel. Ook volksdichters die verstaanbare verzen schrijven mogen eens uit de vergetelheid worden gehaald en herbekeken worden. Hun werk heeft soms een grote folkloristische waarde.

"Zeegalmen" omvat 58 gedichten, meestal over de vissersbevolking, de kaai, de vismijn, het Oostende van toen en ook het Bredens kappelletje. Dat Van Cleven wel degelijk "boutje" schreef in plaats van "boetje" blijkt uit zijn gedicht : "Sa ! Boutje" : Sa "Boutje" maak uw pakske klaar,
-Gij zijt vandage reeds twaalf jaar;/ Vandage moet gij mee ! enz..

R. VERBANCK.

Hieronder , maar dan volledig :

KAAIKAPOEN

Daar gaat de droeve kaaikapoen
Al slentrend op zijn houten schoen
De kaaien op en neer ;
Zijn petje draagt hij scheef op 't hoofd,
Zijn broekske heeft hij opgesloofd,
En 't ventje vraagt niet meer !

De visschers lossen hunne sloep ; -
Hij drumt al schuiflend bij de groep
En eer een mensch het ziet;
Een vischje schoept hij rap en vlug
Verbergt het achter zijnen rug;
Doch, hij gebaart van niets !

Langs iemands hoofd het vischje vliegt;
Er komt gekijf : 't Is gij ! - Gij liegt ! -
Gij smijt het vischje ! Ziet ! ...
Onnoozel tuurt de kaaikapoen ;
En keert zich op zijn houten schoen ;
Doch, hij gebaart van niets !

Nu heeft hij sprotjes opgeraapt...
De jongen kijkt bedeesd en gaapt;
Maar, eer een mensch het ziet,
Zoo foefelt hij op zijn gemak
Den sprot in iemands vestezak;
Doch, hij gebaart van niets !

Dàär, op de kaai staat boordevol
Een mandje visch met plaat of schol,...
Nu komt de deugeniet,
Hij subbelt op gepasten stond
Met opzet; werpt den visch ten grond;
Doch hij gebaart van niets !

Zoo gaat de droeve kaaikapoen
En slentert op zijn houten schoen
Dat iedereen hem ziet;
Hij plaagt gestadig kleen en groot,
En, krijgt hij soms een slag of stoot;
Gebaart hij nog van niets !

P. VAN CLEVEN

HET TIJDSCHRIFT "DE PLATE" EERVOL VERMELD. VOLHARDING GEWENST !

Op onze werktafel liggen de twee kloeke boekdelen van de "Bibliografie van de Nederlandse taal- en literatuurwetenschap", te weten : deel 25 (1975 - 1979) te zonnen; zij nemen vèèl plaats en gewicht (letterlijk en figuurlijk bedoeld!) in... Nader omschreven kunnen wij zeggen, dat deze nog vrij jonge bibliografie bestaat uit twee boekdelen : een systematisch deel dat precies geteld en nagegaan 1171 bladzijden beslaat, en een tweede boekdeel dat zeer uitgesponnen registers bevat waarvoor 455 bladzijden tekst nodig bleken ... Al bij al gerust een indrukwekkende prestatie, hovenal een steeds zeer nuttig en handzaam referentiewerk. Het aardige want terecht vleiende is nu het feit te kunnen noemen dat òók de afleveringen van ons tijdschrift "De Plate" doorgenomen werden, en wel vanaf jaargang 4 (1975). Oef, eerlijk bekend, wie had dat indertijd durven dromen, wie zou het kunnen vooraf denken hebben ? Ja, dan toch maar... Zo ziet men weer eens hoe een "Oostends" dubbeltje ook in die richting rollen kan. Wij onderlijnen : dit mits veel geduld en trouwe, onbaatzuchtige inzet van velen om het "blad", langzaam maar zeker, gestadig aan op te tillen tot méér niveau dat toch steeds leesbaar en genietbaar is voor de lezers, "vogels" als ik mij zo mag uitdrukken van wel zeer diverse "pluimage" en ontwikkelingspeil !

Wij geven er de voorkeur aan liefst niet in dorre details te treden welke bijdragen uitverkoren werden. Het komt de belangstellenden zelf toe, meen ik, om deze bibliografie ter hand te nemen in een willekeurige bibliotheek. Grasduinend en stil, genietend proevend merkten wij enkele, de Oostendenaars welbekende namen op, onder wie de heren Germain Billiet, Jan Baptist Dreesen, Roland Desnerck, John Gheeraert, Omer Vilain, zonder de naam van ondergetekende te willen verzwijgen.

LET WEL ! : - voor opname in deze, ik druk erop : "vak"-bibliografie komen enkel boeken of artikels in aanmerking die een taal- of letterkundig facet aansnijden en uitdiepen;

- ik geef grif toe, dat ook andere, ongetwijfeld evenzeer verdienstelijke personen, nog in deze bibliografie kunnen voorkomen en die verdienen vermeld te worden. Dat kan aan mijn onoplettendheid te wijten zijn. Waarvoor alvast een goedgeameend excuus...

E. SMISSAERT

N.V.D.R. : De "Bibliografie van de Nederlandse taal-en literatuurwetenschap" is in de leeszaal van de Stadsbibliotheek van Oostende aanwezig.

AUGUST STRACKE (6)

Zijn activiteiten in de Oostendse Handelskamer (2)

1899

Tussen 1899 en 1906 valt de grootste activiteit van A.S. als lid van de Handelskamer. Begin 1899 tot sectiesecretaris verkozen draagt hij in 1900 en 1901 zijn rapport over het badseizoen voor. Van 1901 tot 1906 mist hij slechts 4 van de 60 vergaderingen en komt 40 keer aan het woord. Sinds 1901 is hij nu lid van de 5 secties.

A.G. 26 februari 1899 - A.S. secretaris "Badseizoen".

Op die algemene vergadering wordt A.S. tot secretaris verkozen van de sectie "Intérêts balnéaires", ter vervanging van D. Verhaeghe (waarschijnlijk ziek - hij stierf op 10 november 1899).

C.P. 9 april 1899 - Vreemdelingenlijsten

A.S., die nu lid is van het Comité permanent, deponeert op het bureau een reeks vreemdelingenlijsten van de voornaamste Duitse badsteden.

Daarop wordt weer over de Oostendse vreemdelingenlijsten gediscussieerd. Al sinds 1888 wordt er in de kamer geklaagd over hun onhandig formaat, hun laattijdig verschijnen, hun onvolledigheid en hun onnauwkeurigheid. De voorzitter verklaart dat hij van de uitgever de verzekering gekregen heeft dat er dit jaar verbetering komt.

A.G. 16 juli 1899 - Publiciteit

A.S. stelt voor bij de publiciteitsmiddelen voor Oostende, op de Expo van Parijs 1900, een stadsplan van Oostende met de nieuwe wijken te voegen. In Baedeker, Bradshaw en andere gidsen staat nog altijd een plan van 20 en 30 jaar geleden. Kan de stad de uitgevers er niet toe bewegen dat oude plan te vervangen?

Erepresident Van Imschoot vindt dat een goed idee en belooft stappen daartoe te doen.

1900

C.P. 16 januari 1900 - Verplaatsing van het station - Rapport I (over 1899)

Wanneer voorzitter A. Borgers erop wijst dat er plannen bestaan om het station te verplaatsen, neemt A.S. het woord.

Hij bevestigt dat die zaak van hoger hand beslist is. Hij weet dat uit goede bron en betreurt dat hier geen lid van het gemeentebestuur aanwezig is. Volgens zijn inlichtingen kent de stad het inzicht van de regering om een station te bouwen in Mariakerke (une gare à Ostende-Extension).

Daarop herinnert secretaris, A. Bouchery, aan de categorische verklaring van burgemeester Alf. Pieters en van schepenen van financiën Van Imschoot dat er geen sprake van is het hoofdstation te verplaatsen of 'n derde station te bouwen bij de "cité North" (in Ostende-Extension).

De voorzitter besluit een protestbrief te sturen naar het stadsbestuur en de regering.

Rapport van A.S. over het seizoen 1899

Als secretaris van sectie 4 leest A.S., voor de eerste keer, het verslag voor.

Hij begint met op te merken dat, in het begin van 1899, uit boosaardigheid of concurrentiegeest, valse geruchten werden verspreid over het bestaan van besmettelijke ziekten in Oostende.

"Wegens het slechte weer in april, mei en juni zijn de badgasten eerst laat verschenen. Met het mooie weer nadien kwamen ze dan met hele drommen af zodat 1899 tot hiertoe het schitterendste seizoen is geweest. In totaal werden er 49.902 bezoekers genoteerd, d.w.z. 43.460 uit België, Engeland, Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk en de overige 6.442 uit 27 landen uit de hele wereld.

De uitgaven voor publiciteit zijn dus niet vergeefs geweest. Er moet nog meer reclame gevoerd worden, vooral nu met de Parijse tentoonstelling van dit jaar. Ook in Engeland moet er meer propaganda gemaakt worden. De Boerenoorlog zal waarschijnlijk een ongunstige invloed uitoefenen.

Dat het prachtig seizoen tenslotte niet voor iedereen even voordelig was, ligt aan de uitbreiding die de stad neemt en aan de kwaliteit van de cosmopolitische wereld aan ons strand.

Bezoekers moeten we lokken door publiciteit, feestelijkheden en betere verkeersmiddelen. We danken de Spoorwegen en het Zeewezen die veel daartoe bijgedragen hebben. We hopen dat de buurtspoorweg Oostende-Diksmuide er komt."

Daarna snijdt A.S. andere problemen aan. We hebben dringend goed drinkwater nodig, zegt hij, en een betere riolering. De baders moeten doelmatiger beschermd worden tegen diefstal in de cabines. Ook de misdadigheid moet bestreden worden. Tenslotte wenst hij meer en nauwkeuriger openbare uurwerken.

Op de vraag van de heer Deknuyt om in het rapport voor uitbreiding van het elektriciteitsnet te pleiten, antwoordt A.S. dat die kwestie in de volgende zitting op de dagorde komt.

A.G. 4 februari 1900 - banket en toespraak van A.S.

A.S. is op de vergadering aanwezig en ook op het banket dat om 18 u in het Hotel d'Allemagne aangeboden wordt aan Aug. Van Imschoot naar aanleiding van zijn benoeming tot erevoorzitter van de Handelskamer. De gevierde wordt zijn portret, door Léon Herbo geschilderd, aangeboden. Het keurige klassieke portret (uit het donker oplichtend het intelligente gezicht met de bakkebaarden en de kleine bril) hangt nu in de vergaderzaal van de Oostendse Handelskamer, Langestraat 69 (het sterfhuis van Koningin Louisa Maria).

Na enkele toosten neemt A.S. het woord voor een lange toespraak. In zijn inleiding belicht hij de belangstelling van koning Leopold II voor Oostende. De uitbreiding en verfraaiing van de stad, aangemoedigd door de vorst, zal pas volledig zijn na een bevredigende oplossing van de problemen van de hygiëne, het drinkwater, de riolering, de verlichting, de veiligheid van de inwoners. Hierbij onderstreept hij de taak van het gemeentebestuur. De Oostendenaars zijn bereid hun stad te helpen want allen zijn ze eensgezind om de handel, de haven, de nijverheid, het seizoen te bevorderen.

Daarna herinnert hij aan de diensten bewezen door A. Van Imschoot, vooral aan zijn energie en hardnekkigheid die hij indeschoot van de Handelskamer heeft ontplooid.

De spreker doet 'n beroep op de schepen van financiën (Van Imschoot) om vooral de plannen voor hygiëne en veiligheid te doen uitvoeren. Daardoor zal Oostende uitgroeien tot een verblijfplaats benijd door de hele wereld. Tenslotte drinkt hij op de gezondheid van de feesteling, op het stadsbestuur en op de voorspoed van alle Oostendenaars.

C.P. 29 mei 1900 - Weekendreizen Londen-Oostende

De voorzitter (A. Borgers) deelt mee dat het voorstel van staatswege om 's zomers goedkope zaterdagreizen van Londen naar Oostende te organiseren, inclusief logies in een hotel in Oostende, moeilijk zal aanvaard worden door de hoteleigenaars. Hij verkiest een overeenkomst tussen Cook en de Belgische Staat.

Als antwoord daarop meent A.S. te weten dat aan dat voorstel geen gevolg werd gegeven.

+ Politie - Uurwerken - Publiciteit - Verlichting - Treinverbindingen

Even later vestigt A.S. de aandacht op de noodzakelijke reorganisatie van de politie. Dat is een kwestie van groot belang waarvoor hij nog geen spoedige oplossing ziet.

Verder klaagt A.S. erover dat er nog geen elektrische uurwerken geplaatst zijn. Hij wil ook weten wat de stad aan publiciteit gedaan heeft. Wanneer de elektrische verlichting op de dijk zal aangebracht worden. En tenslotte of we voor het komend seizoen goede treinverbindingen met Parijs zullen hebben.

C.P. 17 juli 1900 - Polemieken - Commissionairs

A.S. dringt aan op maatregelen tegen de anti-Franse en anti-Engelse artikelen die in sommige Belgische bladen verschijnen.

Hij signaleert ook het onhebbelijk gedrag van commissionairs die vreemdelingen naar ongewenste hotels of villa's leiden. Daarbij worden onwillige reizigers beledigd. Verder wordt er soms te veel gevraagd om het reisgoed te dragen.

Sectie "Intérêts balnéaires" 23 december 1900

Op die bijeenkomst draagt A.S. zijn rapport (II) over 1900 voor dat later zal besproken en gepubliceerd worden in het "Bulletin".

1901

C.P. 15 januari 1901 - Rapport (II) van A.S. over het seizoen 1900

Zoals hij had voorzien, zo begint A.S., werd het seizoen ongunstig beïnvloed door de oorlog in Zuid-Afrika en door de Parijse tentoonstelling.

"We telden 40.348 vreemdelingen, d.w.z. 9.554 minder dan in 1899. Daaronder 3.000 Belgen, 3.000 Engelsen, 600 Fransen, 1.000 Duitsers, 500 Oostenrijkers en 1.454 uit andere landen. Nu de stad zich voortdurend uitbreidt (N.B. : in 1882 telde Oostende 20.247 inwoners en in 1899 al 38.477), mogen we spreken van een middelmatig seizoen voor vele medeburgers. Vele Fransen bleven weg wegens de gebrekkige verbinding Parijs-Oostende. De afwezigheid van een groot aantal Engelsen was een gevoelig verlies voor de lijn Oostende-Dover, maar ook voor de baden en voor de Kersaal.

Toch moeten we niet te veel klagen. 1899 was een uitzonderlijk goed jaar, 1900 een middelmatig. Het weer viel ook niet erg mee. Zoals elk jaar werden, door ja-loerse steden, ongunstige artikelen over Oostende gepubliceerd waartegen we ge-protesteerd hebben.

Onze wensen uitgedrukt in het rapport over 1899 werden niet ingewilligd. De Spoorwegen zorgden niet voor betere verbindingen met Frankrijk en het gemeentebestuur voerde te weinig publiciteit in Engeland. Wat er voor Duitsland en Frankrijk gedaan werd, weten we niet.

Een hoosaardige polemiek in een gedeelte van onze pers is nadelig voor ons geweest in Engeland.

Het bezoek van de sjah betekende een machtige publiciteit. We moeten onze koning danken die daaraan niet vreemd was. Dat heeft vruchten afgeworpen want alle kranten in de wereld hebben zich met Oostende bezig gehouden.

Dit jaar zijn de feestelijkheden vroeg begonnen. Ze duurden tot einde september en werden besloten met de zilveren bruiloft van burgemeester Alf. Pieters.

Tijdens het seizoen is de koning met zijn dochter Clémentine hier geweest. Er wordt te weinig gevlagd als hij komt. Ook op de nationale feestdag. In sommige straten hangt er niets, niettegenstaande aanmoedigingen van het feestcomité. Dat is krenterigheid.

Moge de lijn Oostende-Diksmuide, sinds enkele weken in gebruik genomen, bloeien.

En nu de grote werken in verband met het badseizoen.

De aanbesteding voor de riolering is aangekondigd voor 20.01.1901. De kwestie van het drinkwater is nog lang niet opgelost. Er zijn inspanningen gedaan. Onzuiver water drinkbaar maken is een moeilijk probleem. Hiervoor moet 'n beroep gedaan worden op Europese ingenieurs. De stad moet het beste systeem kiezen en daartoe offers brengen. En een voorbeeld nemen aan Brussel, Verviers en het buitenland : Parijs, Lyon, Marseille, Frankfurt, Berlijn, enz.

We vragen ook aan de stad industriewater te bezorgen aan Mariakerke en aan de Vuurtorenwijk.

Ook de verlichting laat nog veel te wensen over.

Tegenover de kolonie vreemdelingen (talrijker dan het aantal inwoners) moet de stad zich offers opleggen. Dat geïnvesteerd kapitaal zal opbrengen.

Het eerste deel van de werken voor het nieuw Theater is bijna voltooid. De nieuwe Sint-Jozefskerk vordert en zal dat kwartier verfraaien. Wegens onvoorzien grondwerk zal de bouw van de Sint-Pieters en Pauluskerk nog 3 jaar duren.

De kursaalrestauratie is gedeeltelijk af. Over 2 jaar blijft er niets meer over van het oud gebouw. Na zijn voltooiing zal de kursaal het rijkste gebouw in zijn genre zijn. Het interieur is sprookjesachtig.

De nieuwe Post gaat niet vooruit en de dienst in het huidige postgebouw is gebrekkig.

Het Zeestation is één ellende. De herbouw, al jaren beslist, stuit steeds op nieuwe moeilijkheden. Zo'n open station vindt men nergens. Elke dag hoor ik klachten van de reizigers vooral bij regen, wind en storm. Hun misnoegdheid wordt nog vergroot door het gevloek van de koetsiers en de onbeschaamdheid van de commissionairs.

Daarbij komt dat de toegang tot de stad slecht geplaveid is. De houtstapels vlak bij het station, vormen een bestendig gevaar voor de voetgangers. Bovendien wordt het verkeer daar herhaaldelijk onderbroken door de 1 km lange goederentrein van en naar de Tilburyboten, door de elektrische en door de stoomtram. Daar heerst 'n chaotische toestand. Op 21 november jl. telde ik om 10u40 40 wagens langzaam voortgeduwd door 'n kleine machine. Al het andere verkeer lag stil. We verzoeken de voorzitter die problemen opnieuw voor te leggen aan de bevoegde overheid.

We hebben absoluut een overdekte markt nodig, onmisbaar voor de hygiëne. Waarom geen wachtkamer in het gerechtsgebouw? De vreemdelingen vragen publieke toiletten. De openbare uurwerken functioneren niet.

Gelukkig is de politie opnieuw georganiseerd maar de dienst vlot niet helemaal. De ondergeschikten hebben de handen vol. Wegens de talrijke werken hier aan de gang, verblijven er in onze stad een groot aantal vreemde werklieden. Daardoor ontstaan, vooral de zondag en de maandag, relletjes in danszalen en aanpalende straten. Nachtlawaai moet volstrekt verboden worden in juni, juli, augustus, september.

Onze politie is onvoldoende opgeleid voor haar delicate en moeilijke taak. 's Zomers komt er allerlei gespuis in onze badstad en dan is de politie overbelast. De diefstallen bij de zeebaden verminderen niet. Is het niet mogelijk de cabines te sluiten? Ook op onze schepen, in de stations en de treinen wordt er gestolen.

Ongeveer 15 jaar geleden vroeg ik aan de Handelskamer om bij de Minister van Justitie erop aan te dringen in Oostende, gedurende 6 zomermaanden, geheime politie op te stellen, zoals in Dover, Hamburg, Bremen, Marseille. Er werd niets gedaan. Ik heb dan persoonlijk de Minister aangesproken met als resultaat dat twee gendarmes in burgerkleding bij iedere aankomst van een boot toezicht hielden. Maar ze hadden geen ervaring en waren dus niet nuttig. Enkele goede speurders zouden veel dienst bewijzen aan de stad.

Wat verder de baden betreft, er wordt geklaagd over de kleine manoeuvreerruimte van de cabines en over de gevaarlijke bewegingen ervan. Toezicht is hier moeilijk, zelfs onmogelijk, vooral bij vloed. Het badpersoneel wordt te weinig betaald zodat de baders verlegen zijn om de fooien. Koetsiers treden grimmig op tegen baders die weinig geven. We vernamen dat koetsiers 1 fr. per dag verdienen. Het drinkgeld is dus een deel van hun salaris. Met zo'n vergoeding kweekt men corruptie. Wie meest betaalt, is best bediend.

Het schijnt dat er een bureau voor hygiëne zal opgericht worden. Ik hoop dat de promotors in het reglement zullen verbieden: dode of stervende vissen ter consumptie op te halen uit waters, vergiftigd door de Spiere. Enkele weken geleden werd dat toch gedaan.

Er wordt ook geklaagd over periodieke stank van de gasfabriek en van de guano-fabriek in Excelsior (nl. aan de vroegere Sprotgang). Ook op de zuiverheid van de eetwaren, dikwijls vervalst, moet gelet worden."

A.S. besluit zijn rapport met een uiteenzetting over de kansspelen (in de kuraal).

"Op 23 november 1900 - toen die kwestie in de Kamer van volksvertegenwoordigers besproken werd - heb ik, in mijn persoonlijke naam, de kamerleden en senatoren erop gewezen dat het een vergissing zou zijn die belangrijke bron van inkomsten van de stad af te nemen. Dat zou onvergeeflijk zijn. De wetgevers vergeten dat onze welvaart afhangt van het badseizoen, dat slechts 2 maanden duurt. In de hotelnijverheid is ca. 50 miljoen geïnvesteerd, een kapitaal dat gedurende 9 à 10 maanden niets opbrengt. Dat hangt af van 't seizoen dat zelf afhangt van het weer, de gezondheidstoestand van de stad en de politieke gebeurtenissen.

Twee derde van onze bevolking moet leven van het seizoen en vele families moeten daarmee rondkomen. De meeste spelers geven hun geld uit in de grote hotels van de dijk. Hun uitgaven raken de gemeentelijke financiën niet diep. Maar het geld van de spelen brengt op voor de stad die daarmee verfraaiings- en saneringswerken in het belang van de bezoekers uitvoert. Allerlei werken bezorgen bovendien bezigheid aan duizenden arbeiders. Werkloosheid leidt tot alcoholisme met al zijn gevolgen. De bedrijvigheid in onze stad houdt 5.000 arbeiders aan het werk en dat nog voor lange jaren, indien de stad al die uitgaven aankan.

Spelen is een onzedige passie maar geheime speelhuizen zijn veel gevaarlijker voor de publieke moraal. Daarom pleit ik voor het behoud van de spelen. Voor de arbeiders wordt er veel gedaan: woningen gebouwd, werkuren verminderd, enz. Welnu de opheffing van de kansspelen zou voor hen uiterst nadelig zijn.

Ik geloof dat de wetgevers dat zullen inzien en de spelen niet zullen verbieden. Anders gaan de vreemdelingen elders, tot groot nadeel van onze stad".

N.B. A.S. was te optimistisch want het jaar daarop werden de kansspelen - een substantiële bron van inkomsten voor de stad - afgeschaft. (cf. infra)

C.P. 26 maart 1901 - Expo hygiëne in Oostende - Handelsverdragen

+In verband met de internationale tentoonstelling over hygiëne, maritieme veiligheid en visvangst, die in Oostende zal gehouden worden in augustus en september dit jaar, merkt A.S. op dat hij verscheidene aanvragen om inlichtingen daaromtrent heeft ontvangen. Hij wenst in staat te zijn die te geven.

+Wat de handelsverdragen met het buitenland betreft, meent A.S. dat tot nader onderzoek het status-quo zou kunnen behouden worden, wat de handel in vis aangaat.

C.P. 30 april 1901 - Havenwerken - Rapport (II) - Publiciteit

+A.S. vraagt of de Kamer reeds de plannen voor wijzigingen aan de havenwerken bezit.

+Verder hecht hij eraan te verklaren dat "La Feuille d'Ostende", buiten zijn weten en zonder zijn toestemming, de jongste dagen zijn rapport (II) over het badseizoen heeft gepubliceerd, met de passussen die niet verschenen zijn in het bulletin van de Kamer. Hij heeft het rapport niet overgemaakt aan het blad. Over de weglating van sommige delen ging hij akkoord met de voorzitter.

+Tenslotte vraagt hij dat er ruimere en vroeger dan gewoonlijk publiciteit zou gevoerd worden in Engeland en Duitsland. De toestand immers is ernstig. Wegens de voorgenomen opheffing van de spelen moeten we de grootst mogelijke publiciteit voeren ten voordele van Oostende.

C.P. 28 mei 1901 - Verlichting haven

A.S. wil weten welke verlichting er zal aangebracht worden aan de haven.

C.P. 15 oktober 1901 - Verontreiniging kanaal Oostende-Brugge

Voorzitter A. Borgers betreurt dat de verontreiniging van het kanaal Oostende-Brugge niet verminderd is. Hij stelt voor een kopie, van zijn brief aan de minister, naar het Oostends gemeentebestuur te sturen met verzoek om steun.

De heer M. Valcke wenst een kopie van die brief te sturen naar de Handelskamer van alle geïnteresseerde steden.

A.S. steunt dat dubbel voorstel. Het is tijd, zegt hij, dat die toestand een einde neemt.

G. BILLIET

(wordt voortgezet)

VOLKSKUNDIG JAARBOEK "T BEERTJE"

Het "Volkskundig jaarboek 't Beertje", deel IV, 1982 (260 p.) is zojuist van de pers gekomen. Uit de inhoudstafel van dit belangrijk heemkundig werk noteren we o.a. volgende bijdragen :

IN MEMORIAM HERVE STALPAERT;

S. TOP : Vragen en antwoorden m.b.t. het zelf broodbakken anno 1978-1980;

R. LOISEAUX : Kaas in het dagelijks leven door de eeuwen heen;

L. VAN ACKER : Iets over de geschiedenis van de landbouw in West-Vlaanderen;

G. FRANKHOE : Volksgeneeskundigheden;

A. LOWYCK : Keramiek te Brugge en omstreken;

E. MOREL : Dorpsleven in de Westhoek;

W. VERLONJE : Stoeten en processies in Vlaanderen;

Bestelling kan gebeuren mits storting van 530 F. op rekening nr. 000-0451263-19 van de Bond van Westvlaamse Volkskundigen, R.V. Vlaanderenstraat, 113, 8200 Brugge.

O.V.

OOSTENDE II

- D. Gesculpteerd vitrinekader, ovaal, bekroond met en lier, wijnbanken en lauwer-
takken, bevattende 15 zilveren prijsmedailles, in verband met de Kamer van
Rhetorica Oostende :
1. TWEEDEN/PRIJS/OCTOBER/1810
oor, ring en wit-rood draaglint
 2. TWEEDEN/PRIJS/OCTOBER/1810
oor, ring en wit-rood draaglint
 3. TWEEDEN/PRIJS/APRIL/1811
wit-rood draaglint
 4. PRIJS/LIED/FEBRUARIUS/1846
oor en wit-rood draaglint
 5. LE MAIRE DE LA VILLE D'OSTENDE A LA SOCIETE DE RHETORIQUE/DELIVRANCE/
DES/ESCLAVES CHRETIENS/ 1er PRIX/ DE POESIE REMPORTE/PAR/AIME LIEBAERT/
(9 Octobre 1816)
verguld, oor en ring en wit-rood draaglint
 6. BELOONING/AAN/ DEN BROEDER/ L. VITSE/OVER ZIJNE BEHAALDE PRIJZEN/GEDURENDE/
DEN/SCHRIJFTIJD VAN/1828 tot 1830
 7. FEESTVIERING TER ZAEL DER MAETSCHAPPIJ OP DEN 25 AUGUSTY 1835/ LIER-DICHT/
HEYL WONSCH/ AEN HET/ K.K. OUDREN PAER/1ste PRIJS AEN/ M.L. VITSE/ OP
DEN 25 AUGUSTY 1835
oor, ring en zwart-geel-rood draaglint
 8. FEESTVIERING TER ZAEL DER MAETSCHAPPIJ OP DEN 25 AUGUSTY 1833/HELDEN
DICHT/ HEYL WENSCH/AEN BELGIEN/-/ 2de PRIJS/AEN/MR. L. VITSE
oor, ring en zwart-geel-rood draaglint
 9. K.K. MAETSCHAPPIJ VAN Tael & DICHTKUNDE AFDg TOONEELke/ OOSTENDE/ 28
PARIL 1839/
afb. van een bekroonde lier; oor, draaglint in zwart-geel-rood.
 10. K.K. MAETSCHAPPIJ VAN Tael & DICHTe AFDg TOONEELke/OOSTENDE
af. bekroonde lier; oor, draaglint in zwart-geel-rood.
 11. Lier, bekroond met zonnekrans belegd met lauwerkrans op de sokkel :
RHETORICA OOSTENDE
rood-geel draaglint
dit is een DRAAGTEKEN van de Kamer van Rhetorica Oostende.
 12. BELOONING/AEN/DEN BROEDER/AUGe^e WANNESTÉ/OVER ZYNE BEHAELDE/ PRYZEN GR^e
DURENDE/ DEN SCHRIJFTIJD/1839-1841
oor met ring; draaglint in zwart-geel-rood
 13. BELOONING/AEN/DEN BROEDER/LOUIS VITSE/OVER BEHAELDE/PRYZEN SEDERT/EENIGE
JAEREN/1837
oor; zwart-geel-rood draaglint

83/105

14. K.K. MAETSCHAPPY RHETORICA OOSTENDE 1858
 omlauwerde lier met erboven een 5-punt-ster;
 grote vassing met kroon en ring; zwart-geel-rood draaglint
15. RELOONING/AEN/DEN BROEDER/AUGE VANNESTE/OVER ZYNE BEHAELDE/PRYZEN GEDURENDE
 DEN SCHRIJFTLIJD/1838-1839/

Deze medailles berusten in het Heemkundig Museum.

Norberty HOSTYN

ENSORIANA

"James Ensor. Meisterliche Handzeichnungen 1880 bis 1888" (tentoonstellings- & verkoopscatalogus; 12 februari tot 19 maart 1983), ZÜRICH (M. KNOEDLER), 1983. 65 p., geïll.

De jongste aanwinst op onze Ensor-boekenplank is bovengenoemde titel, luxueus van opzet en lay-out en dit in volle crisistijd.

Het boekje bevat een korte inleiding door Veith TURSKE en een bijdrage "Besuch bei James Ensor" van Werner SCHMALENBACH.

Hoofdbrok is de verkoopscatalogus :

25 meesterlijke tekeningen uit de "goeie" periode 1880-1888 afkomstig uit de oude verzameling E. ROUSSEAU, een Brusselse kennis van James ENSOR, nu via-via te Zürich te koop aangeboden.

Elke tekening is in zwart-wit foto afgebeeld en vergezeld van een wetenschappelijke catalogusnota. Enkele titels : "Buffetpiano", "Bronzen bloempot", "Tafel met lamp", "Haardvuur met maskers", "Zelfportret"...

Een must voor de amateurs !

Op 19 mei eerstkomend, opent - ook al te Zürich - de zoveelste ENSOR-tentoonstelling, die weerom een voor velen begerenswaardige catalogus zal opleveren.

N.H.

BALPIJPEN IN WEST-VLAANDEREN

Nog een toevallige vondst uit een dagblad :

LUYSTERLYKE SCHIETING

voor de

BALPYF

Op den 7 mey 1837, in de hostelrie den Meyboom, bewoond door sieur Van Dommel, te Brugge,

Vereerd met de volgende Pryzen

1° Voor den oppervogel eene schoone zilvere Louche

2° Twee zyds-vogels, ieder een dito zilver Limonade-Lepel

3° Twee zilvere medaillien zullen er uitgereykt worden

4° Voor eene afgeschoten vogel zal men vyf francs terug ontvangen.

PS. De by ons niet gekende maatschappyyen willende een uytdaeg brief bekomen mogen den zelven (port-franco) na d' hostellery den meyboom aanvragen.

(Gazette v/d Prov. W.-Vl. en der stad Brugge', n° 31, Maendag 13 1837, blz. 4, 3° kol. bovenaan.).

(Ik meen dat 'Den Meyboom' destijds in de Dweersstraat gelegen was).

W. VERLONJE

De vier Oostendse vuurtorens

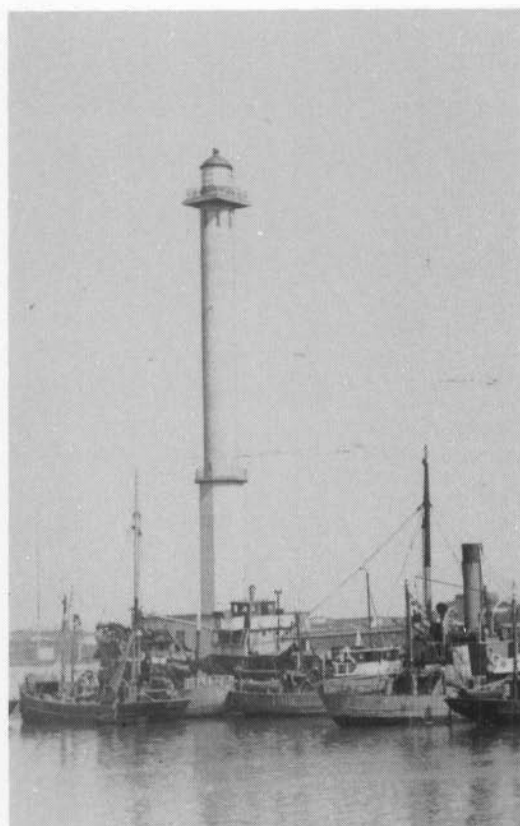
De eerste vuurtoren dateert van 1772. In de volksmond noemde men het "de Vlaggestok" toen de toren als semafoor met tij- en stormvlag dienst deed. In 1943 door de Duitsers afgebroken. (Die vuurtoren stond waar nu het Monument van de zeelieden staat).

De tweede vuurtoren werd aan de oostzijde van de haven gebouwd en werd in 1859 in gebruik genomen. De Duitsers lieten hem in 1917 in de lucht vliegen. Lange tijd dacht men dat het de Engelsen waren die de toren van uit zee beschoten hadden. Deze sierlijke vuurtoren was 53 m hoog.

De derde toren werd in 1926 in gebruik genomen en door de Duitsers bij hun aftocht in 1944 neergehaald. Zijn hoogte was 62 m. De witte en rode banden waren er in 1938 bijgeschilderd geworden.

De huidige vuurtoren is de mins sierlijke van de vier. De betonnen constructie dateert van 1949. Zijn hoogte is 65 m.

O.V.

VII. DE STERFONTEIN IN HET PLANTSOEN OP HET MARIE-JOSEPLEIN

Deze bronzen sierfontein werd in 1899 door de Stad Oostende aangekocht in het huis Charles GIBAULT te Parijs en onmiddellijk daarna geplaatst in het plantsoen van het Marie-Joséplein (toen nog Comedieplein genaamd).

Dit sierstuk, twee elegante vrouwen die een waterbekken ondersteunen, kende een kort bestaan als échte fontein, en de waterbak degradeerde al gauw tot bloempot...

In 1927 moest het wijken voor het nationaal hulde-monument ter ere van August BEERNAERT (zie VIII), en prijkte later nog lange jaren op het Conscience plein.

Iconografie : tal van prentkaarten tonen de sierfontein, zowel nog als originele fontein en als bloemhouder.

Zie ook OIOP 2, nr. 46 (fontein) en 49 (bloembak).

VIII. NATIONAAL HULDEMONUMENT AUGUSTE BEERNAERT OP HET MARIE-JOSEPLEIN

In 1927 moest de onder VII besproken sierfontein op het Marie-Joséplein dus de plaats ruimen voor het August Beernaert-monument. Even toch een woordje over de figuur van August Beernaert (broer van de kunstschilderes Euphrosine), een kapitaal politicus ten tijde van Leopold II :

Auguste BEERNAERT werd op 26 juli 1829 te Oostende geboren als zoon van Bernard BEERNAERT en Euphrosine-Josephine ROYON.

Na enkele jaren verliet de familie Oostende en woonde achtereenvolgens te Dinant, Namur, Leuven en Brussel. Dit onwille van de promoties van vader BEERNAERT.

A. BEERNAERT ontving huisonderricht van zijn moeder en promoveerde in 1850 te Leuven tot doctor in de rechten. Na postuniversitaire studie in Parijs, Bonn en Heidelberg vestigde August Beernaert zich in Brussel, waar hij spoedig naam maakte in de juridische kringen. Zijn politieke ideeën waren liberaal geïnspireerd, doch hij distantieerde zich van het laïcisme in de liberale partij.

De beslissing zowel als de partijkeuze wekten verwondering, toen Beernaert in 1873 besloot tot een politieke loopbaan. Hij aanvaardde het ministerie van Openbare werken in het katholieke kabinet-De Theux-Malou en werd een jaar later tot volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Tielt gekozen. In de oppositie tegen de radicaal-liberale regering-Frère Orban (1878-1884) werkte Beernaert aan de organisatie en het programma van de katholieke partij. Hij was minister van landbouw, nijverheid en openbare werken in de overgangsregering-Malou-Jacobs en vormde in oktober 1884 een nieuw katholiek kabinet, dat hij leidde en waarin hij minister van financiën was (1884-1894). Beernaert voerde een krachtig centrum-beleid, waardoor een eind kwam aan de partijpolitieke radicalisering van de vorige jaren. Ook aan andere problemen gaf hij een grondige en vaak beslissende oplossing. Zo stimuleerde Beernaert de economische ontwikkeling van België tot een nijverheidsstaat en bevorderde consequente aanpassingen in de landbouw.

Hij hielp de koloniale plannen van Leopold II verwerklijken en bereidde de latere overname van Kongo door België voor. Bovendien nam hij het initiatief tot de sociale wetgeving en steunde ook de democratisering op politiek gebied. Deze kreeg gestalte in de grondwetsherziening van 1893 met de hervorming van de senaat en de invoering van het algemeen meervoudig stemrecht. Principieel veroordeelde Beernaert de officiële miskennis van het Nederlands na 1830 als "een schreeuwende onrechtvaardigheid", waarvoor hij de verfranste leidende standen in Vlaanderen verantwoordelijk achtte. Daarbij wees hij terecht op de psychologische en sociale vervreemding ten gevolge van de breuk tussen volkstaal en landstaal. Eerder uit een Belgisch dan uit een Vlaamsgezind streven naar rechtvaardigheid heeft Beernaert enkele eisen van de V.B. ten dele ingewilligd door het uitoefenen van enige druk op de toepassing van de bestaande taalwetten, door bankbiljetten, munten en postzegels ook van een Nederlandse tekst te voorzien en door de oprichting een oud Vlaams verlangen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde (1886). Vele Vlaamsgezinden hadden op een ruimere tegemoetkoming gehoopt. Maar Beernaert begreep niet altijd de gegrondheid van de Vlaamse grieven, die trouwens door anti-Vlaamse krachten werden geminimaliseerd of ontkend. De met emotie geladen taal- en cultuurstrijd verontrustte hem. Hij pleitte voor wederzijds begrip en goede verstandhouding tussen Vlamingen en Walen op basis van rechtvaardigheid en gematigdheid, als een noodzaak voor het voortbestaan van België.

Toen in 1894 zijn wetsontwerp tot invoering van de evenredige vertegenwoordiging in de afdelingen van de Kamer werd verworpen, nam Beernaert ontslag. Hij bleef in het parlement zitting houden als volksvertegenwoordiger voor Roeselare-Tielt en was van 1895 tot 1900 Kamervoorzitter. Nochtans verminderde zijn belangstelling voor de binnenlandse politiek; zijn grote persoonlijkheid, juridische vorming en staatsmanschap dreven hem naar een rusteloze strijd voor eenmaking van het internationaal recht en voor beperking van de bewapening en de oorlogvoering. Het was tijdens de zitting van de Interparlementaire Unie in 1912, dat August Beernaert op drieëntachtigjarige leeftijd te Luzern in Zwitserland overleed.

In 1909 had hij de Nobelprijs voor de Vrede ontvangen.

X X X

Voor me ligt een kleine brochure "A propos de deux monuments à ériger à Ostende. Articles parus dans le Carillon sous la signature de St. - Cère", octobre 1925 (25 blz.).

Een verzameling van artikels geschreven door St. Cère (lees sincère/oprecht), alias Edw. De Cuyper in het Oostendse dagblad "Le Carillon". DE CUYPER trekt daarin fel van leer tegen de persoon van August BEERNAERT die, naar hij beweert, niets voor zijn geboortestad Oostende had gedaan, en ooit eens zou beweerd hebben dat hij "beschaamd was een Oostendenaar te zijn". DE CUYPER licht ook even de sluier over enige veronderstelde corruptie van A. BEERNAERT n.a.v. het toekennen van de Leopoldsoorde aan een Oostends burgemeester. Contra BEERNAERT tot en met dus, dik uitgesmeerd over 25 blz.

Uit die brochure leren we ook dat reeds in 1912 en 1913 plannen voor een BEERNAERT-monument te Oostende ter sprake waren gekomen in de Gemeenteraad, en dat dit niet bij iedereen - naar gelang de politieke overtuiging - in goede aarde was gevallen. In de vroege twintiger jaren duurden die pro of contra - palabers nog steeds voort...

... Het BEERNAERT-monument werd tenslotte plechtig ingehuldigd op 25 september 1927. Van deze ceremonie bestaat een fotoreportage door M. ANTONY.

De erg gelijkende buste was het werk van beeldhouwer Louis MASCRE, die zich daartoe sterk had geïnspireerd op de BEERNAERT-buste van zijn leraar Paul DE VIGNE, die zich in de Kamer van Volksvertegenwoordigers te Brussel bevindt.

De meer dan levensgrote buste, in weerbestendige PORACCI-marmer, rust op een stele in POULINAY-steen, waarop in reliëf het wapenschild van België is aangebracht. Erachter is een gebogen afsluiting met smeedijzer aangebracht. Architect Max WINDERS tekende daarvoor de plannen. De afsluiting is in blauwsteen uit de groeven van MERBRES-SPRIMONT. Daarop is de tekst aangebracht : "HOMMAGE NATIONAL - NATIONALE HULDE".

X X X

Louis MASCRE (Brussel, 21.06.1871 - Brussel, 15.10.1929), een nu totaal vergeten beeldhouwer, STUDEERDE aan de Brusselse Academie (grote prijs in 1898) en had Paul De Vigne, Jef Lambeaux en Thomas Vinçotte als leraars. In 1903 behaalde hij een tweede Romeprijs.

MASCRE was een gepatenteerde "medaillon- & bustekapper", die o.m. Prinses Astrid, Edmond PICARD, Georges GRAHAM en FIERENS-GEVAERT vereeuwigde. Het Museum te Antwerpen bezit zijn brons "De kus".

Ook de smeedijzeren afsluiting achter het Beernaert-memoriaal en de bijbehorende gaslantaarns (die trouwens dringend aan eerherstel toe zijn) zijn onze aandacht meer dan waard.

Dit sierlijk-monumentaal smeedwerk is een creatie van de Lierse kunstsmid Lodewijk VAN BOECKEL (1857-1944).

"Den Boeckel", zoals deze kunstsmid in de omgang genoemd werd, genoot met zijn van grote virtuositeit getuigend ijzersmeedwerk enorme waardering tot ver over 's lands grenzen.

Hij smeedde uithangborden, bloemtakken, schoorsteenstukken, luchters, inktstellen, putkooien, lantaarns, kemphanen, uilen, trapleuningen, borstweringen, arenden, draken enz. U kunt zijn werk nu nog steeds bewonderen in het stevige Timmermans-Opsomer-Van Boeckelmuseum te Lier.

Het BEERNAERT-monument vindt u op de mei-bladzijde van uw "PLATE"-kalender.

- Lit. : - Encyclopedie van de Vlaamse Beweging, Tielt-Utrecht, 1973, p. 146-147.
- F.V., In de artistieke hel van vuurduivel Van Boeckel, in De Standaard, 14 december 1982, p. 12.
- C. LOONTIENS, Guide du Touriste. Les monuments et les édifices remarquables d'Ostende..., Oostende s.d.
- N. HOSTYN, De familie ROYON en hun aanverwanten, in V.V.F. - streepje, juni 1980.

N. HOSTYN

-blad 4r.

HISTORIE VAN HET KLOOSTER
DER
ZWARTE ZUSTERS
TE
OOSTENDE

I

DE GRAUWE ZUSTERS VAN SLUYS TERUGGEKOMEN WORDEN TE OOSTENDE AANVEERD

Zeker is het dat de Grauwe-zusters reeds te Oostende waren in 1544 (1). Ook zeker is het dat zij Oostende verlieten in 1570 (2) op d'aankomst van d'hollanders en engelsche, om hen na Sluys in Vlaanderen te begeven. Dit tijdstip is genaamd Geuzentijd. Naderhand kwam de schrikkelijke en langdurige belegering van Oostende van 1601 tot 1604 en de stad wierd maar verlost den 20 september 1604, en ging over in handen van Prins Albertus;

(1) Rekening der beide kerken van Oostende voor het jaar 1543-1544 alwaar het volgende staat : "Jaerghetijden ter nieuwer kercke." 't jaerghetijde van Pieter Kien bezet te doen telckens maendachs naer Sinte Kathelynedach den coor xl sc. broot ende wijn elc vj sc. van wasse iiiij sc., den coster van twee poosen te luuden iiiij sc., de clocluuders van twee stappeel kerssen te stellen iiiij sc ende LXVIII proeven elck Wt zijnde ij sc.
Waer of de grauwe zusters hebben van vermanen acht proeven.

(2) Proces stukken wegens de Balance.

-blad 4v :

Moeder van den Clooster van de Grauwe susterkens binnen Sluys haer refusie genomen hebbende in Brugge soo over heur als andre twee religieusen van de selve order voor de rebellie gewoont ende geprofesht wurende binnen deser voorseyde stede.

Bibliothèque Royale de Bruxelles
Section des manuscrits (ou bibliothèque des Ducs de Bourgogne) Van Hulthem
N° 640

1609. Au mois d'août, trois des soeurs grises de l'ancien hôpital qui avait existé à Ostende avant le siège retournant en ville. Ceux du magistrat leur accordent 18 ₰ de gros annuellement à titre de logement.

-blzd 5r :

maar het was eenige jaren later dat de Grauwe Zusters te Oostende weder kwamen te weten in 1609 (1).

Zij wierden ontvangen in het huis (2) van de Heer Jonker Jacques Tingnaghel alwaar het Collegie van Burgemeester en schepen vergaderd was, te weten den 27 juni 1609, alwaar ook gekomen was den Eerweerden Heer Jerome Fostier, alsdan Provinciaal van de Minderbroeders, het was aldaar dat zij aanveerd wierden door de Magistraat heeren van Oostende, om, te Oostende de zieken te bezorgen, de jonge dochterkens te onderwijzen, enz.

Zij kregen terug, tot hun onderhoud het recht der Balance (Waege) en het recht van mate, 't is te zeggen het recht van meten en wegen alle goederen en koopmanschappen die in de haven van Oostende aangebracht wierden (3).

Oorlof om eens ter week om te gaan om te ontvangen d'aalmoessen van de goede lieden en als er visch aankomt dat zij tot hun onderhoud zullen mogen aldaar ontvangen de Caritate van de goede personen. Deze goede zusters verkregen terstond eenige aalmoessen van de stad en van godvruchtige en

- (1) Appostille op de Request vanden moeder van den clooster van de grauwe zusterkens binnen Sluys 21 mei 1609 - Attestatie van schepen Jan Kelderman van 30 mei 1611.
- (2) De Raad vergaderde in Burgemeester Jacques Tingnaghel huis (die alhier burgemeester was van 10 7ber 1608 tot 8 7ber 1609 ter oorzaak dat geheel de stad als een puinhoop was geworden door de 3 jarige belegering, en dat het stadhuis niet bruikbaar was.
- (3) Verslag van Z.H. de Bisschop van Brugge aan Z.H. de Paus Urbanus VIII 1628...
Est hic proeterea conventus monialium tertii ordinis Sancti Francisci subjectum ordinariis - Competit huic Monasterio jus bilancis et mensuroe omnium mercium, quae intrant portium Ostendanum

-blad 6r :

liefdadige personen waarmede zij welhaast hun klooster begonnen te bouwen.

N... N...

(vervolgt)

EEN DUITSE ROMAN KREEG DE TITEL "ERZÄHLEN BIS OSTENDE" MEE...

Het is via het dagblad "De Standaard" d.d. vrijdag 23 april 1982, dat wij weet kregen van de uitgave in Duitsland van het literaire boek "Erzählen bis Ostende", verschenen bij de firma Suhrkamp te Frankfurt. Het boek, waarvan het verschijningsjaar vermoedelijk 1981 of 1982 is, kan geen aanspraak maken op het woord "lijvig" daar het amper 170 bladzijden vult. De kostprijs is 24 D.M. en het werd geconcipieerd door een zekere Jürgen Becker, een Duitse letterkundige waarover ik, bij gebrek aan deugdelijke gegevens, niet veel kwijt kan en die vooral aldaar naam maakte als dichter. Dit boek is géén "verhaal" in de traditionele zin van het woord, zéker géén ontspanningsliteratuur, wel een soort "monologue intérieure" (een vorm van "litteraire biecht") van een vereenzaamd, bovendien introvert man die, in de loop van dit boek, ergens in Duitsland op een trein stapt en naar onze Belgische kust spoort. Zijn "reis" eindigt in een hotelletje te Oostende, waar een storm dijk, strand en straten geselt en teistert ... Dat zal wel met de symboliek van het verhaal te maken hebben. Ik leg er de nadruk op, dat alleen liefhebbers van dit soort literatuur met dit genre aan hun trekken kunnen komen; voor mensen die dit minder lusten, zal het eventueel aanschaffen of ter inzage nemen zeer waarschijnlijk op een teleurstelling uitlopen ! Een bespreking van de hand van een specialist op het gebied der Duitse letteren, E. Ottevaere, omtrent "Erzählen bis Ostende" werd opgenomen in de "Standaard der Letteren" op bladzijde 15 van de krant "De Standaard" (zie boven).

Emiel SMISSAERT

Velen onder ons kennen de scheepslantaarn als siervoorwerp met antikwarische waarde en niet zozeer als een scheepsonderdeel van dagelijks gebruik. Het is echter zo dat elk werktuigelijk voortbewogen vaartuig, voor de vaart op zee, moet uitgerust zijn met het volgende lichtarsenaal : een of twee witte TOPLICHTEN, een rood en een groen BOORD- of ZIJLICHT, een wit HEKLICHT, een of twee witte ANKERLICHTEN, twee rode, rondom schijnende lichten van ONMANOEUVREERBAARHEID en de rode-witte-rode lichtencombinatie die BEPERKTE MANOEUVREERBAARHEID aangeeft. Bovendien bestaan er voor sommige schepen bijkomende lichten, zoals bv. : het gele SLEEPLICHT, het groene TREILLICHT, het rode LICHT van DRIJFNETVISSERS, het rode en groene ZEILLICHT. Ook zijn er dan nog de lichten voor specifieke vaarten, zoals bv. de vaart op de ELZE op het SUEZ-kanaal en op het KIELERKANAAL, enz.

Omdat de scheepslantaarn een van de weinige voorwerpen is die tergelijktijd een plaats hebben in het antikwariaat en in het dagelijkse gebruik ging onze interesse uit naar de constructie ervan. Tot onze verwondering heeft heel deze secure operatie Oostende als centrum. Het is namelijk zo dat de enige scheepslantaarnmaker in België een Oostendenaar is. De heer Charles TAVERNIER, beter bekend om zijn stovenwinkel op de Nieuwpoortse steenweg, heeft op de Hendrik Baelskaai een atelier dat het centrum van de constructie van scheepslantaarns blijkt te zijn.

Scheepslantaarns zijn geen modeobjecten, ze worden gemaakt volgens de voorschriften van het Zeeaanvaringsreglement. Dit reglement schrijft een minimum zichtbaarheid voor, een hoek waaronder een bepaald licht zichtbaar moet zijn en een kleur. Op basis van deze gegevens gaat de scheepslantaarnmaker aan de slag. Als materiaal gebruikt hij, voorlopig althans nog, plaatkoper en messing van 7/10 mm. De glazen, die in feite lenzen zijn, betreft hij uit Duitsland. Ze moeten beantwoorden aan de voorschriften van de I.M.C.O., de Intergouvernementale Maritieme Consultatieve Organisatie, en door de diensten van deze instelling goedgekeurd zijn. Met de nodige vakkennis verwerkt hij gegevens en materiaal tot een modellantaarn. Hiermee trekt hij naar de Scheepvaartinspectie, behorende tot het Ministerie van Verkeerswezen - Bestuur van het Zeewezen en de Binnenvaart, die de eerste keuring doet. Daarna gaat hij met zijn lantaarn naar een firma gespecialiseerd in optische metingen. Dit is op dit ogenblik LABORELEC in Sint-Genesius-Rode. Hier worden de lantaarns gekeurd voor de minimum lichtsterkte, de kleur en de hoek waaronder het licht zichtbaar is. Beantwoorden de resultaten van deze onderzoeken aan de wettelijke voorschriften, dan wordt de lantaarn, als een prototype aangenomen en krijgt de constructeur ervan de toelating dit model te maken en te verkopen op voorwaarde dat het afgeleverde produkt conform is aan het prototype. Het genummerde en gemerkte prototype krijgt een vaste plaats in het atelier.

Zo maakt hij van elke soort scheepslantaarn een prototype, op verschillende grootte. Krijgt onze scheepslantaarnmaker een bestelling binnen, dan maakt hij de lantaarns op de gevraagde grootte volgens de gegevens van het prototype. Zodra de lantaarns klaar zijn, vraagt hij weer de Dienst van de Zeevaartinspectie. Zij controleren de afgewerkte lantaarns op hun conformiteit met het prototype en op de degelijkheid van de afwerking. Hierna wordt op elke lantaarn een nummer ingeslagen en wordt er een certificaat van "Keuring van een Scheepslantaarn" opgemaakt waarna de lantaarns klaar zijn voor levering.

Tot daar de geschiedenis van de lantaarns en nu die van de makers.

De Taverniers behoren tot de reeks van de oudste familiebedrijven in onze stad, een feit dat we toch wel even in een ruimer daglicht willen stellen.

Grootvader Charles Tavernier werkte in de tweede helft van de vorige eeuw als blik-slager in de blikslagerij Declerck in Brugge. Toen in 1888, net als nu, de bedrij-
vigheid terug liep, moest ook Firma Declerck inkrimpen en geraakte grootvader Charles
zijn job kwijt. Hij besloot op eigen houtje als blikslager te beginnen en om zijn
baas geen concurrentie aan te doen, verhuisde hij naar Oostende. Hij zette een be-
scheiden winkel op met atelier in de Dwarsstraat. Na een korte tijd kwam een gepas-
tere doening vrij in de Sint-Franciscusstraat nr. 12, vlak naast de school die er
nu nog staat, waar hij introk. Hij zat in de halve kelder die hij als blikslagerij
had ingericht, terwijl zijn vrouw, die gans haar leven bekend bleef als Liesa de
Blekslager, de winkel openhield die er juist boven lag. Ze verwerken en verkochten
alles dat men blik te maken had. Ze herstelden ketels en potten, maakten kinderspeel-
goed, tot zelfs de diabolos die de schoolkinderen gebruikten, kwamen van bij hen.
Niet alleen de huisgezinnen kwamen bij hen terecht, maar ook de visserij en de boe-
ren uit de omgeving. Ze bleven in het bedrijf tot ze dit in de jaren 1925-26 over-
gaven aan Jerome Tavernier, een van hun zeven kinderen.

Jerome bleef in de Sint-Franciscusstraat, maar bouwde in 1930 achter het huis een
grotere atelier. De blikslagerij ging in die jaren fel achteruit. Voor Jerome was
dit echter geen nood want hij stapte over naar de koperslagerij.

Na het bouwen van een nieuwe vissershaven in 1934 verhuisde de visserij naar de toen-
malige Vuurtorenwijk.

Jerome Tavernier ging mee en richtte op de hoek van de Victorialaan en Fortstraat
een atelier op. Met de opkomst van de motorvisserij in die jaren werd de toepassing
van de voorschriften in verband met gevoerde lichten aan boord van de vissersvaar-
tuigen strikter. Er ontstond een vraag naar betere scheepslantaarns. Jerome Tavernier
zag daar als koperslager brood in en begon, buiten het gewone visserijtoebehoren, zich
te specialiseren in scheepslantaarns. De winkel in stad bleef echter bestaan voor
de verkoop voor huishoudelijk gerief.

De visserij kende in de daarop volgende jaren een grote bloei. Er was werk voor velen.
Door de oorlog in 1940 kwam echter een einde aan de voorspoed. Oostende werd vernield
en lijk zovelen betaalden ook de Taverniers hun tol. Het voorste deel van hun huis
in de Sint-Franciscusstraat werd door brand vernield. Gelukkig bleef het, in 1930
gebouwde atelier nog te gebruiken. Op de Vuurtorenwijk was alles vernietigd.

De tweede generatie Tavernier hernam het werk in de Sint-Franciscusstraat. In ver-
vanging van de vernielde winkel werd in 1940-41 langs de Nieuwpoortsesteenweg een
winkel gehuurd. Moeder TAVERNIER verkocht huishoudgerief in de gehuurde winkel terwijl
vader Tavernier in het atelier herstelde en nieuwgoed maakte. Zo geraakten zij de
oorlog door.

Onmiddellijk na de oorlog hernam de visserij op een ruimere schaal. Er was weer werk,
er was de oorlogschade, en in 1948 richtte Jerome Tavernier een atelier met winkel
op in de Hendrik Baelskaai nr. 8. Hier begon hij weer te werken voor de visserij.
In de winkel op de Nieuwpoortsesteenweg bleef men huishoudelijk gerief verkopen.
De zaken draaiden uitstekend. De Taverniers huurden een winkel aan de overkant van
de straat, vulden huishoudelijk gerief aan met stoven en gasvuren en breidden na enke-
le jaren de zaken uit door de aankoop van de twee winkels naast elkaar op de Nieuw-
poortse Steenweg nr. 82 + 84.

In 1959-60 trad de derde generatie Taverniers aan. Charles Tavernier en zijn echt-
genote Irma Devos, namen de winkel in stad en de winkel-atelier aan de andere kant
van de haven over. Het zwaartepunt van de bedrijvigheid lag voornamelijk aan de
havenkant waarbij de derde generatie Taverniers ijverig scheepslantaarns bleef maken.
Vader Jerome Tavernier was wel niet meer actief in de winkel of atelier maar hield
tot in 1981 - hij was toen 87 jaar - de boekhouding van het bedrijf bij.

"Als ik mijn hoofd moet breken met het kaartspel voor 5 Fr., kan ik best de boeken bijhouden, dat brengt meer op", placht hij te zeggen. Volgens Charles was Jerome de beste boekhouder die men kon indenken.

Binnen vijf jaar staat de familie Tavernier 100 jaar in het Oostendse bedrijfsleven. Drie generaties blik- en koperslagers waarvan twee generaties scheepslantaarnmakers. Tavernier levert niet alleen scheepslantaarns aan de Belgische schepen, maar ook in het buitenland. In Nederland, Duitsland, Engeland en Frankrijk telt hij veel en regelmatige klanten. Concurrentie heeft hij in eigen land niet. Wel bestaat er in Antwerpen een bescheiden atelier dat af en toe, eerder toevallig, een paar lantaarns op de markt brengt. Ze zijn echter niet gespecialiseerd lijk het Oostendse atelier. Wat zal echter de toekomst brengen? Charles Tavernier staat nog stevig te been. Zijn zaken draaien. Hij heeft continue werk voor 2 soms 3 koperslagers, ~~da~~echte specialisten van de scheepslantaarns zijn, René DESCHEPPER werkt er 35 jaar en Roger STERKX dertig.

In onze moderne tijd komen echter de lantaarns in plastic opdagen. In sommige landen maakt men zelfs de lenzen in plastic. Voorlopig is het concurrentiegevaar nog niet zo groot. Koper vangt beter de warmte op dan plastic en een glazen lens verkleurt niet. Ook is er de traditie en het conservatisme van de maritieme midden. Charles Tavernier ziet de zaak niet somber in. Maar of er in het bedrijf een vierde generatie Taverniers zal komen, is twijfelachtig.

Zoon Johan koos voor burgerlijk ingenieur, en dochter Micheline zit in de computerbranche. Voor hen geen scheepslantaarns meer.

J.B. DREESEN

"DE PAARDEKOERS"

Dit jaar viert de paarderenbaan Wellington haar 100-jarig bestaan. Het Heemkundig Museum herdenkt die heuglijke verjaardag met een thematentoonstelling die van mei tot september te zien zal zijn.

In het mei-nummer van ons tijdschrift zullen we aandacht schenken aan de historiek van de renbaan.

N.H.

IN DIT NUMMER :

- blz. 2 : O.V. : Burgemeesters van de vroegere gemeente STENE;
- blz. 3 : N. HOSTYN : Vergeten Oostendse kunstschilders. XXXIII : Lionel BAES;
- blz. 5 : Oorlogsdagboek 1940-1945 (3);
- blz. 7 : E. SMISSAERT : Zedenromans uit de 19e eeuw over 'Kust en Zee';
- blz. 9 : R. VERBANCK : Kaaikapoen;
- blz. 10 : E. SMISSAERT : Het tijdschrift "De Plate" eervol vermeld;
- blz. 11 : G. BILLIET : August STRACKE (6) zijn activiteiten in de Oostendse Handelskamer (2);
- blz. 17 : N. HOSTYN : Penningen en medailles met lokaal-historisch belang... (2);
- blz. 18 : W. VERLONJE : Balpijpen in West-Vlaanderen;
- blz. 20 : N. HOSTYN : Monumenten, beelden en gedenkplaten te Oostende : VII-VIII;
- blz. 23 : De Zwarte Nonnen te Oostende : een historiek (2);
- blz. 25 : J.B. DREESEN : Een Oostends geslacht van scheeplantaarnmakers :
DE TAVERNIERS

TEKSTOVERNAME UIT "DE PLATE" STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE.

De laatste
uitgegeven boeken

zijn **ALTIJD**

te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

N. V.

Adolf Buylstraat 33

8400 - Oostende Tel. 70.17.33

en in haar bijhuizen